

Αξιότιμοι υψηλοί προσκεκλημένοι,
αξιότιμες Καθηγήτριες και αξιότιμοι Καθηγητές,
αγαπητές και αγαπητοί συνεργάτες,
κυρίες και κύριοι,

Κάθε επέτειος αποτελεί μια ευκαιρία για ανασκόπηση, για καταγραφή, αλλά και για ανασύνταξη και στοχοθεσία. Η σημερινή ημέρα του εορτασμού των σαράντα χρόνων λειτουργίας της Καρδιοθωρακοχειρουργικής Κλινικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ είναι πράγματι μια ευκαιρία για όλα αυτά.

Την ανασκόπηση της λειτουργίας της Κλινικής την παρακολουθήσατε εκτενώς, με τους πρωταγωνιστές της και τα επιτεύγματα στην πορεία της. Η ίδρυσή της μερικούς μήνες μετά τη ψήφιση του νόμου για το ΕΣΥ τον Δεκέμβριο του 1983 σηματοδότησε -μεταξύ άλλων- και την προσπάθεια του κράτους να συγκρατήσει τη μεγάλη φυγή των ασθενών για καρδιοχειρουργικές επεμβάσεις στο εξωτερικό. Ήταν η πρώτη Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική στην Ελλάδα που -μαζί με άλλες- μπόρεσαν, με τη δραστηριότητά τους, το κύρος και την ικανότητα των γιατρών που τις στελέχωσαν, να πετύχουν τη μεγάλη άνθιση της καρδιοχειρουργικής στην Ελλάδα.

Οφείλουμε, λοιπόν, τιμή στους πρωτοπόρους καρδιοχειρουργούς της χώρας μας και ιδρυτές της Κλινικής μας, με επικεφαλής τον Καθηγητή Λαζαρίδη και άξιους συμπαραστάτες τους Καθηγητές Παναγόπουλο, Σπανό, Τούμπουρα και αργότερα Παπακωνσταντίνου, Μπουγιούκα και Ράμμο. Μερικοί από αυτούς δεν είναι πλέον μαζί μας, η αύρα τους όμως και η επιστημονική τους παρακαταθήκη είναι εδώ.

Πριν δέκα χρόνια, σε μια αντίστοιχη τελετή γιορτάσαμε τα τριάντα χρόνια από την ίδρυση της Κλινικής. Η συγκίνηση περισσή και η συμμετοχή όλων καθολική. Γιατροί, νοσηλευτές, συνεργάτες, φίλοι και ασθενείς που θεραπεύτηκαν από την Κλινική δήλωσαν την παρουσία τους, το σεβασμό και την υποστήριξη στη λειτουργία της. Από τότε πέρασε μία δεκαετία. Δέκα όχι εύκολα χρόνια, αλλά παραγωγικά και συνάμα αποδοτικά για την Κλινική, τους ασθενείς της, το ΕΣΥ, το Πανεπιστήμιο, την κοινωνία. Όμως τι έγινε σ' αυτά τα δέκα χρόνια;

Κατ' αρχάς να μη ξεχνάμε ότι τα περισσότερα από αυτά ήταν μνημονιακά χρόνια. Μια δύσκολη περίοδος για τη χώρα -για όλους και για όλα- όπου η προσπάθεια να λειτουργήσει και ιδιαίτερα να αναπτυχθεί μια Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική απαιτήσε υπομονή, επιμονή και αगाστή συνεργασία. Χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια για την απόδοση και την επίδοση. Για την αριστεία, που ήταν η στόχευση της Κλινικής από την πρώτη στιγμή. Να αποτελέσει η Κλινική υπόδειγμα για τις Πανεπιστημιακές Κλινικές της χώρας, διαδραματίζοντας τον διπλό ρόλο της: κλινικό και εκπαιδευτικό - ερευνητικό.

Τί έγινε, λοιπόν, στους τομείς αυτούς τα τελευταία δέκα χρόνια; Πώς λειτούργησε η Κλινική; Κατ' αρχάς η Κλινική διπλασίασε το γνωστικό της αντικείμενο με βάση τις επιταγές της εποχής από τη διττή φύση της ειδικότητάς μας: τη Χειρουργική Καρδιάς και Θώρακα. Έτσι μετατράπηκε σε Καρδιοθωρακοχειρουργική Κλινική το 2014. Έκτοτε η Κλινική έχει δύο Τμήματα -το Καρδιοχειρουργικό και το Θωρακοχειρουργικό- και τρεις Μονάδες: το Τμήμα Νοσηλείας, τη Μονάδα Εντατικής

Παρακολούθησης και τα Χειρουργεία Καρδιάς - Θώρακα. Το γεγονός αυτό την καθιστά μια από της μεγαλύτερες Κλινικές του Νοσοκομείου, του Πανεπιστημίου, αλλά και του ΕΣΥ.

Η Κλινική έχει τρεις Προϊστάμενες του νοσηλευτικού προσωπικού -μία για κάθε Μονάδα της- και πλήρες προσωπικό για κάθε μια από αυτές. Και όλα αυτά κάτω από μια διεύθυνση, με κοινό συντονισμό και λειτουργία. Βέβαια, η υποστελέχωση του ΕΣΥ στα χρόνια της οικονομικής δυσπραγίας επηρέασε και τη στελέχωση της δικής μας Κλινικής. Όμως, οι φιλότιμες -και πολλές φορές υπερβάλλουσες προσπάθειες- και η συμβολή όλου του προσωπικού της Κλινικής κατέστησαν δυνατή τη συνέχιση λειτουργίας της στο υψηλότερο επίπεδο.

Κατόπιν ήρθαν τα χρόνια της πανδημίας από τον κορονοϊό, όπου η Κλινική μας έπρεπε να επιταχθεί σε κάποιες Μονάδες της για την εξυπηρέτηση των ασθενών με κορονοϊό στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ. Και πάλι όμως με παροιμιώδη συμμόρφωση και συνεργασία όλων τα καταφέραμε. Η Κλινική παρά τις μείζονες δυσκολίες συνέχισε να λειτουργεί σε όλα τα επίπεδα και με πλήρη δραστηριότητα. Και φυσικά μετά ήρθε ο πόλεμος στην Ουκρανία, με τις δυσκολίες των εταιρειών - προμηθευτών υγειονομικού υλικού να αποκαταστήσουν τη γραμμή παραγωγής και να ανταποκριθούν πλήρως στις νέες συνθήκες. Με επιμονή και επιμονή, όμως, συνεχίσαμε. Και φτάσαμε ως εδώ. Φτάσαμε στο σήμερα.

Σ' αυτό το περίγραμμα των τελευταίων δέκα χρόνων η Κλινική κατόρθωσε να λειτουργήσει και να εξυπηρετήσει τον διπλό της ρόλο ως Κλινική του ΕΣΥ και του Πανεπιστημίου. Η Καρδιοθωρακοχειρουργική Κλινική του Αριστοτελείου αποτελεί τη μεγαλύτερη Πανεπιστημιακή Κλινική της ειδικότητας στη χώρα μας, προσφέροντας σημαντικές ιατρονοσηλευτικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, εξυπηρετεί, ως η πληρέστερη Κλινική στη Βόρεια Ελλάδα, τόσο τα προγραμματισμένα χειρουργεία καρδιάς και θώρακα όσο και τα επείγοντα περιστατικά. Διεκπεραιώνει περί τις εξακόσιες επεμβάσεις ετησίως στα αντικείμενα της Χειρουργικής Καρδιάς και Θώρακα και πάνω από χίλιους τριακόσιους ασθενείς ετησίως στα εξωτερικά της Ιατρεία, τακτικά και επείγοντα.

Τα τελευταία χρόνια η έλλειψη Χειρουργών και Αναισθησιολόγων στις αντίστοιχες Κλινικές της ευρύτερης περιοχής έχει κατευθύνει μεγάλο όγκο προγραμματισμένων -και κυρίως επειγόντων- περιστατικών στην Κλινική μας. Έτσι, η Καρδιοθωρακοχειρουργική Κλινική του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου εφημερεύει περίπου τις μισές ημέρες του μήνα για την κάλυψη των αναγκών σχεδόν της μισής γεωγραφικής κατανομής της χώρας μας. Οι δυνατότητες του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ μέσω της Κλινικής μας για την πλήρη κάλυψη όλων των παθήσεων της καρδιάς και του θώρακα, συμπεριλαμβανομένου και των ακραίων περιπτώσεων μηχανικής υποστήριξης του καρδιοαναπνευστικού, καθιστά τη λειτουργία της κομβική για το χώρο της Βόρειας Ελλάδας.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, η Κλινική αποτελεί ένα μείζον εκπαιδευτικό Κέντρο στον τομέα της Καρδιοθωρακοχειρουργικής και τα τελευταία δέκα χρόνια αύξησε κατά πολύ τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών που διδάσκει -με την ενσωμάτωση του μαθήματος της Καρδιοθωρακοχειρουργικής ως μάθημα κορμού στο Τμήμα Ιατρικής του Αριστοτελείου-. Πλέον οι προπτυχιακοί φοιτητές που υποδέχεται και εκπαιδεύει η Κλινική κάθε χρόνο είναι περί τους τριακόσιους πενήντα. Σ' αυτούς πρέπει να

προστεθούν κάποιες δεκάδες φοιτητών που προτιμούν συστηματικά την Κλινική μας από άλλες χώρες της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου. Σ' αυτούς προσθέστε εξήντα φοιτητές από το αγγλόγλωσσο προπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Ιατρικής του Αριστοτελείου -ένα επίτευγμα για το οποίο θα αναφερθώ αργότερα- και κάποιες δεκάδες μεταπτυχιακούς και θα υπολογίσετε περί τους πεντακόσιους φοιτητές το έτος να εκπαιδεύονται στην Κλινική.

Από προέρχονται οι μεταπτυχιακοί μας φοιτητές; Από το πρώτο και μοναδικό στην Ελλάδα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Εξωσωματική Κυκλοφορία -εγκεκριμένου από το Υπουργείο Υγείας- για την απόδοση ακαδημαϊκού τίτλου του Ειδικού Εξωσωματικής Κυκλοφορίας στη χώρα μας. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Εξωσωματικής έχει πλέον δέκα συνεχή χρόνια παρουσίας, έχει μετεκπαιδέσει τους περισσότερους ειδικούς της χώρας και έχει εκπαιδέσει τη νέα γενιά ειδικών Εξωσωματικής που θα παραλάβει από αυτούς. Ένα σπουδαίο επίτευγμα!

Στον τομέα της δια βίου εκπαίδευσης, η Κλινική διοργανώνει για δεκαεπτά συναπτά έτη Διακλινικά Μετεκπαιδευτικά Μαθήματα για την ειδικότητα σε μηνιαία βάση. Σ' αυτά συμμετέχει -δια ζώσης και διαδικτυακά- μεγάλος αριθμός Καρδιοθωρακοχειρουργών της χώρας, τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Και μάλιστα τα μαθήματα αυτά είναι διαδικτυακά μεταδιδόμενα, αρκετά χρόνια πριν την καθιέρωση της διαδικτυακής μετάδοσης με την πανδημία. Μία ακόμη προσφορά της Κλινικής μας που έχει αναγνωριστεί και επαινεθεί πολλαπλώς.

Ως προς το ερευνητικό έργο της Κλινικής, το 2014 ιδρύεται από τον ομιλούντα η Διεθνής Εταιρεία Ελάχιστα Επεμβατικών Εξωσωματικών Τεχνολογιών -η γνωστή πια MiECTiS- με έδρα της την Κλινική μας! Σήμερα η Εταιρεία αριθμεί τετρακόσια πενήντα μέλη, από σαρανταεννέα χώρες -και από τις πέντε ηπείρους- με επιφανείς επιστήμονες, πρωτοπόρους στην ειδικότητά τους. Η πρόσφατη -τον Μάιο- επετειακή διοργάνωση των δέκα ετών από την ίδρυση της Εταιρείας αποτέλεσε σημαντικό επιστημονικό γεγονός διεθνώς και με μεγάλη προβολή από τα μέσα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Σήμερα, λοιπόν, η Κλινική μας είναι διεθνές Κέντρο έρευνας και εκπαίδευσης στην ελάχιστα επεμβατική εξωσωματική κυκλοφορία, έχοντας εκπαιδέσει επιστήμονες από χώρες όλου του κόσμου. Μάλιστα, είμαστε την περίοδο αυτή σε επαφές για την έναρξη συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο του Harvard των ΗΠΑ. Το όνομα της Κλινικής είναι πλέον γνωστό παγκόσμια και το ερευνητικό, εκπαιδευτικό και κλινικό της έργο διαφημίζουν τη χώρα μας και την Ιατρική στα πέρατα της γης. Έτσι, πριν οκτώ χρόνια αποδώσαμε τον τίτλο του Επίτιμου Διδάκτορα Ιατρικής στο Πανεπιστήμιό μας σε έναν νομπελίστα συνεργάτη, τον Sir Martin Evans. Αλήθεια, πόσες Κλινικές στη χώρα μας είχαν το προνόμιο αυτό να συνεργάζονται με επιστήμονες που έλαβαν βραβείο Νόμπελ Ιατρικής;

Είναι όλα αυτά αρκετά αυτά για να θεωρηθεί η Κλινική ως Κέντρο Αριστείας; Το Υπουργείο Παιδείας επιβράβευσε την Κλινική αναγνωρίζοντάς την ως Κέντρο Αριστείας και νομίζω ότι αυτό λέει πολλά. Θεωρώ ότι στην εποχή της ήσσονος προσπάθειας το track record της Κλινικής αποτελεί σημείο αναφοράς στην Ακαδημαϊκή Ιατρική και καλή πρακτική για το ΕΣΥ και το Πανεπιστήμιο.

Η προσφορά της Καρδιοθωρακοχειρουργικής Κλινικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου επεκτείνεται και στην κοινωνία. Έχουμε έναν από τους

μακροβιότερους ασθενείς στον κόσμο που ζει για δεκατρία χρόνια μετά την εμφύτευση μηχανικής καρδιάς στην Κλινική μας. Ένα από τα μεγαλύτερα ρεκόρ στον κόσμο! Η σημαντικότερη όμως επιβράβευση της λειτουργίας και προσφοράς της Κλινικής -και το μεγαλύτερο βραβείο για εμάς- είναι η αναγνώριση από τους ασθενείς μας. Οι ευχαριστίες των χιλιάδων ασθενών που εμπιστεύτηκαν την υγεία και τη ζωή τους σε εμάς και οι πράξεις ευγνωμοσύνης τους που εκδηλώνονται με αμέτρητους τρόπους. Γι' αυτούς αξίζει η συνέχιση της επίμονης -αλλά και αποδοτικής κοινωνικά- εργασίας όλων μας.

Ως προς το διοικητικό έργο, η παρουσία μου για επτά έτη στη διοίκηση του Τμήματος Ιατρικής δηλώνει το ειδικό βάρος της Κλινικής στον τομέα της δημόσιας διοίκησης και δη στην Ανώτατη παιδεία. Ένα δυναμικό τομέα εκπαίδευσης και ανάπτυξης για τη χώρα. Η ίδρυση του πρώτου πιλοτικού για τη χώρα Διεθνούς Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών από την Ιατρική του Αριστοτελείου εν μέσω της πανδημίας αποτέλεσε το success story της χώρας μας στον τομέα της Παιδείας. Οι προσπάθειες μας έδειξαν ότι με εμπνευσμένη διοίκηση, τόλμη και συνεργασία μπορούμε να πετύχουμε υψηλούς στόχους σε όλους τους τομείς και σε όλα τα επίπεδα.

Η ακαδημαϊκή αναγνώριση με την πρωτιά μου στις εκλογές Πρύτανη για την ανασύνταξη, ανανέωση και προσαρμογή του Πανεπιστημίου στα νέα δεδομένα ήταν το αποτέλεσμα της επίδοσης στη διοίκηση της Ιατρικής. Είμαι βέβαιος ότι η Ελληνική Δικαιοσύνη θα πράξει τον άλλο μήνα το καθήκον της και θα αποκαταστήσει τη ομαλότητα στο Αριστοτέλειο, δίνοντας προοπτική στα οράματα των φοιτητριών και φοιτητών, των Καθηγητριών και Καθηγητών του. Όπως θα αποδώσει και την αναγνώριση στην Κλινική μας, της οποίας η προσήλωση στην Αριστεία και η προσφορά των στελεχών της οφείλει να ομολογείται και να αποτελεί οδηγό.

Όταν πριν δεκατρία χρόνια μου ανατέθηκε η Διεύθυνση αυτής της ιστορικής για τη χώρα μας Κλινικής αισθάνθηκα ότι πλέον είχε έρθει η ώρα για την εκ βάθρων ανακαίνιση και αναδιάρθρωσής της σε όλα τα επίπεδα. Αρχίζοντας με το κτηριακό και δημιουργώντας ένα καινοτόμο για την εποχή νοσοκομειακό περιβάλλον, με μία νέα και σύγχρονη διάρθρωση και λειτουργία. Τα σημερινά εγκαίνια της εκτενούς ανακαίνισης των Χειρουργείων -των πιο άρτιων με εκπαιδευτικό εξοπλισμό χειρουργείων στη χώρα μας-, η προ ετών αντίστοιχη ανακαίνιση του Τμήματος Νοσηλείας και της Μονάδας Εντατικής Παρακολούθησης αποτελούν τη βάση για τη δυναμική λειτουργία της Κλινικής.

Αγαπητές και αγαπητοί συνεργάτες,

κυρίες και κύριοι,

Όσο απομακρυνόμαστε από τα γεγονότα του παρελθόντος, αυτό που αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη βαρύτητα είναι ο τρόπος με τον οποίον το παρελθόν εντάσσεται στη σύγχρονη εποχή. Μία επετειακή εκδήλωση συμβάλει σ' αυτό δημιουργώντας ένα κοινό υπόβαθρο εμπειριών και αναμνήσεων. Για να τιμηθεί η ιστορία και να συνδεθεί με το παρόν και το μέλλον. Η σημερινή εκδήλωση είχε αυτό τον σκοπό. Να θυμηθούν οι παλαιότεροι και να γνωρίσουν οι νέοι τα πρόσωπα και τα γεγονότα μιας πορείας σαράντα χρόνων. Μιας πορείας προς την Αριστεία. Μιας πορείας προς τον άνθρωπο.

Τιμάμε, λοιπόν, την ιστορία, το παρελθόν, αυτούς που μας παρέδωσαν τη λειτουργία της Κλινικής. Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τους προκατόχους μας για το όραμά τους και την τόλμη τους και να θυμηθούμε σήμερα όσους δεν είναι πια μαζί μας.

Θέλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους και συνεργάτες μου -Χειρουργούς Αναισθησιολόγους και Ειδικούς Εξωσωματικής- για την καθημερινή τους εργασία σε υψηλότερο επίπεδο. Είναι πάντα εκεί. Μαζί στα εύκολα και στα δύσκολα. Στις επιτυχίες και στις λύπες. Δίπλα στον ασθενή και στους συγγενείς του.

Να ευχαριστήσω ιδιαίτερα το νοσηλευτικό προσωπικό. Χωρίς αυτό δε θα ήταν δυνατή εφικτή η επίτευξη των στόχων της Κλινικής. Οι νοσηλεύτριες και νοσηλευτές της Κλινικής αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της. Τη βάση και τον πυλώνα στήριξής της. Με απaráμιλλη αφοσίωση και παροιμιώδης υποστήριξη του ιατρικού έργου, άξιου όχι μόνο αναφοράς αλλά και επαίνων.

Πρέπει να ευχαριστήσω το Υπουργείο Υγείας για την εμπιστοσύνη στις δυνατότητες της Κλινικής. Ευχαριστίες στον πρώην και νυν Διοικητή της 4^{ης} ΥΠΕ και ιδιαίτερα στον Διοικητή του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ για τη συνεργασία και την αμέριστη συμπαράσταση.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ είναι λίγο για την αναγνώριση της προσφοράς των χορηγών, εταιρειών, κληροδοτημάτων και φορέων που συνέβαλαν οικονομικά στην ανακαίνιση και αναβάθμισή της Κλινικής όλα αυτά τα χρόνια. Χωρίς αυτούς δε θα μπορούσαμε να λειτουργούμε με τα υψηλά στάνταρτ και τα διεθνή πρότυπα που θέσαμε ως βάση.

Ευχαριστώ την οικογένειά μου που ανέχεται την αφοσίωση και την εργασία μου σε μία διπλή καθημερινότητα στο νοσοκομείο και το Πανεπιστήμιο.

Και, φυσικά, ευχαριστώ όλους εσάς που στηρίζετε την Κλινική και αποτελείτε το στέρεο περιβάλλον για τη λειτουργία, την ανάπτυξή της και την πορεία της στον χρόνο, που μόνο καλύτερη μπορεί να είναι.

Η Κλινική μας ήταν και θα συνεχίσει να αποτελεί Κέντρο Αριστείας, Θεματοφύλακας για την προστασία της δημόσιας υγείας, προαγωγός εκπαίδευσης στην Ανώτατη Παιδεία και έρευνας στο υψηλότερο επίπεδο στην Ιατρική.

Κυρίες και κύριοι,

Τη σημερινή ημέρα το συναίσθημα υπερέχει της λογικής. Η αύρα της ιστορίας και της παρακαταθήκης όλων όσων οδήγησαν τα γεγονότα ως σήμερα μας συνεπαίρνει. Μας εμπυχώνει και μας τονώνει για τη συνέχεια και της δικής μας προσφοράς. Με την υπόσχεση όλων μας να ξαναβρεθούμε στην επέτειο του μισού αιώνα λειτουργίας της Κλινικής και να κάνουμε έναν συνολικό απολογισμό της προσφοράς της. Μέχρι τότε, σας ευχαριστώ όλους. Εύχομαι κάθε καλό στον καθένα και σας ζητώ να παραμείνετε δίπλα στην Κλινική.

Σας ευχαριστώ όλους και εύχομαι Χρόνια Πολλά στην Κλινική μας!